

Pradžia > ... > Nagrinėjimas Teisme > Civilinės Bylos > Kurios Šalies Teismas Kompetentingas? > Estonia

Kurios šalies teismas kompetentingas?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Estija

1 Ar turėčiau kreiptis į bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismą, ar į specializuotą teismą (pavyzdžiui, darbo teismą?)

Civilinės bylos priklauso apskričių teismų (*maakohus*) kompetencijai. Apskričių teismai civilines bylas nagrinėja kaip pirmosios instancijos teismai. Civilinės bylos apima plačią sritį – ginčus, kylančius dėl įvairių sutarčių ir prievolių, šeimos ir paveldėjimo klausimus, ginčus dėl turtinių teisių, klausimus, susijusius su įmonių ir ne pelno organizacijų veikla ir valdymu, bankrotų reikalus ir darbo teisės klausimus.

Siekiant pradėti civilinę bylą apylinkės teismui turi būti pareikštas ieškinys arba prašymas nagrinėti skundą. Teismui pateiktame ieškinyje turi būti nurodytas asmuo, kuriam pareiškiamas ieškinys, ieškinio dalykas, ieškinio pareiškimo priežastis, reikalavimas, su reikalavimu susijusios pagrindinės aplinkybės ir aplinkybes patvirtinantys įrodymai.

Civilinių bylų nagrinėjimas reglamentuojamas [Civilinio proceso kodekse](#) (*tsiviilkohtumenetluse seadustik*).

Nors Estijoje nėra specializuotų teismų, prieš pasinaudojant teise kreiptis į teismus, tam tikri ginčai gali būti perduoti spręsti neteisminiams komitetams.

Pavyzdžiui, darbo ginčus gali spręsti [Darbo ginčų komitetas](#) (*töövaidluskomisjon*). Darbo ginčų komitetas yra nepriklausoma ikiteisminė įstaiga, sprendžianti individualius darbo ginčus. Kreiptis į komitetą dėl teisių gynimo turi teisę ir darbuotojai, ir darbdaviai, jie neprivalo mokėti žyminių mokesčių. Ginčų sprendimo darbo ginčų komitete tvarka nustatyta [Darbo ginčų sprendimo įstatyme](#) (*töövaidluse lahendamise seadus*). Procesas darbo ginčų komitete nėra privaloma ikiteisminė procedūra. Šalys privalo laikytis įsiteisėjusio darbo ginčų komiteto sprendimo. Į darbo ginčų komitetą galima kreiptis siekiant išspręsti šiuos iš darbo santykių kylančius ginčus:

1. darbo ginčą, kylantį iš darbuotojo ir Estijoje registruoto darbdavio, kuris Estijoje veikia per filialą arba yra įregistruotas kaip nereziduojantis darbdavys, darbo santykių ir pasiruošimo tokiems darbo santykiams (individualus darbo ginčas);
2. darbo ginčą tarp Estijoje komandiruojamų darbuotojų ir jų darbdavio, kuris grindžiamas įstatymu dėl Estijoje komandiruojamų darbuotojų darbo sąlygų 7 straipsnis (individualus darbo ginčas);
3. kolektyvinius darbo ginčus, kylančius dėl kolektyvinės sutarties vykdymo (kolektyvinis darbo ginčas).

Darbo ginčų komitetas nesprendžia ginčų dėl žalos, kuri atsirado dėl žalos sveikatai, kūno sužalojimo ar mirties, kuriuos lėmė nelaimingas atsitikimas darbe arba profesinė liga, atlyginimo. Darbo ginčų komitetui pateiktame prašyme turėtų būti aiškiai išdėstytas pareiškėjo reikalavimas, taip pat nurodytos su ginču susijusios aplinkybės. Pavyzdžiui, ginčijant darbo sutarties nutraukimą, turėtų būti nurodytas nutraukimo laikas ir priežastis. Būtina aprašyti šalių nesutarimo pobūdį, t. y. tai, ko darbuotojas ar darbdavys nepadarė arba ką neteisėtai padarė. Bet kokius teiginius ir reikalavimus reikės pagrįsti, todėl turėtų būti įtrauktos aplinkybės, pagrįstos dokumentiniais įrodymais (darbo sutartis, abipusiai susitarimai ar darbuotojo ir darbdavio korespondencija ir pan.), arba turėtų būti nurodyti kiti įrodymai ir liudytojai. Minėti dokumentiniai įrodymai, kuriais pagrindžiamas darbuotojo ar darbdavio reikalavimas, turėtų būti pateikti kartu su prašymu, kai šis teikiamas. Jeigu prašymą teikiantis asmuo mano, kad į posėdį reikia kviesti liudytoją, į prašymą turėtų būti įtrauktas liudytojo vardas, pavardė ir adresas.

Reikalavimai, kylantys iš vartotojo ir prekiautojo sutarties, gali būti nagrinėjami [Vartotojų skundų komitete \(tarbijavaidluste komisjon\)](#). Vartotojų ginčų sprendimo šiame komitete tvarka nustatyta [Vartotojų apsaugos įstatyme \(tarbijakaitseadus\)](#). Vartotojų skundų komitetas kompetentingas spręsti nacionalinius ir tarpvalstybinius ginčus, kylančius iš vartotojų ir prekiautojų sutarčių, kai juos inicijuoja vartotojas, jeigu viena iš ginčo šalių yra prekiautojas, kuris yra įsisteigęs Estijos Respublikoje. Vartotojų ginčų komitetas taip pat kompetentingas spręsti ginčus, susijusius su netinkamo gaminio sukelta žala, jeigu nuostolius galima nustatyti. Jeigu nustatoma, kad nuostoliai buvo padaryti, tačiau negalima kiekybiškai nustatyti tikslios nuostolių sumos, pavyzdžiui, nepiniginių nuostolių arba ateityje atsirasiančių nuostolių atveju, kompensacijos sumą nustato teismas. Komitetas nesprendžia ginčų, susijusių su teikiamomis visuotinės svarbos neekonominėmis paslaugomis, viešosios teisės reglamentuojamų juridinių asmenų teikiamomis švietimo paslaugomis, sveikatos priežiūros specialistų pacientams teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis, kuriomis siekiama įvertinti, išsaugoti ar atstatyti jų sveikatą, arba išrašyti, išduoti arba tiekti vaistus ir medicinos priemones. Komitetas taip pat nesprendžia ginčų, jeigu reikalavimai kyla dėl mirties, kūno sužalojimo ar žalos sveikatai, arba ginčų, kurių sprendimo tvarką nustato kiti įstatymai. Tokius ginčus sprendžia kompetentinga institucija arba teismas. Procesas vartotojų skundų komitete nėra privaloma ikiteisminė procedūra, o išsprendus ginčą nepriimamas sprendimas, kurį būtų galima priverstinai vykdyti taikant vykdymo procedūrą. Komiteto sprendimų nevykdančių prekiautojų sąrašas skelbiamas Vartotojų apsaugos ir techninio reguliavimo institucijos interneto svetainėje. Jeigu šalis nesutinka su komiteto sprendimu arba jo nevykdo, dėl to paties ginčo jos gali kreiptis į apskrities teismą.

Ginčai dėl išperkamosios nuomos gali būti sprendžiami išperkamosios nuomos komitete, tokių ginčų sprendimo tvarka nustatyta [Išperkamosios nuomos ginčų sprendimo įstatyme \(üürivaidluse lahendamise seadus\)](#). Išperkamosios nuomos komitetas gali būti įsteigtas kaip nepriklausoma vietos valdžios institucijos įstaiga, kuri sprendžia ginčus dėl išperkamosios nuomos. Išperkamosios nuomos komitetas nesprendžia ginčų dėl 3 200 EUR viršijančių finansinių reikalavimų. Procesas išperkamosios nuomos ginčų komitete nėra privaloma ikiteisminė procedūra. Įsigaliojus išperkamosios nuomos komiteto sprendimui šalis negali teismui reikšti to paties reikalavimo tuo pačiu pagrindu ir įsigaliojęs išperkamosios nuomos komiteto sprendimas šalims yra privalomas.

2 Kai byla teisinga bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismams (t. y. tokias bylas nagrinėti kompetentingiems teismams), kaip žinoti, į kurį teismą kreiptis?

Norint sužinoti, kuris teismas kompetentingas nagrinėti bylą, svarbu žinoti jurisdikcijos principus. Jurisdikcija dalijama į tris sritis: 1) bendrąją jurisdikciją, priklausančią nuo asmens gyvenamosios vietos; 2) pasirenkamąją jurisdikciją; 3) išimtinę jurisdikciją (žr. 2.2 skirsnį).

2.1 Ar bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismai skirstomi į žemesnės ir aukštesnės instancijos teismus (pavyzdžiui, apylinkės teismai priskiriami prie žemesnės, o apygardos teismai – prie aukštesnės instancijos teismų) ir jeigu taip, kuris iš jų kompetentingas nagrinėti mano bylą?

Žemesnės ir aukštesnės instancijos teismai yra skirtingi, nes Estijos teismų sistemoje yra trys instancijos.

Apskričių teismai (*maakohus*), kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja visas civilines bylas. Įstatymu gali būti nustatyta, kad tam tikras bylas nagrinėja tik tam tikri apskričių teismai, jeigu taip pagreitinamas bylų nagrinėjimas arba procesas tampa veiksmingesnis kitais atžvilgiais.

Apygardos teismas (*ringkonnakohus*) peržiūri savo teritorinei jurisdikcijai priklausančių apskričių teismų priimtus sprendimus civilinėse bylose, kai pateikiami apeliaciniai skundai, kuriais apskundžiami sprendimai ir nutartys. Apygardos teismas taip pat nagrinėja kitas bylas, įstatymu priskirtas jo jurisdikcijai.

Aukščiausiasis Teismas (*Riigikohus*) kasacinių skundų pagrindu peržiūri apygardų teismų priimtus sprendimus civilinėse bylose ir nagrinėja apeliacinius skundus, kuriais apskundžiamos nutartys. Aukščiausiasis Teismas taip pat nagrinėja peticijas dėl galiojančių teismų sprendimų peržiūros, įstatymo nustatytais atvejais skiria tinkamos kompetencijos teismą bylai nagrinėti ir nagrinėja kitas įstatymu jo jurisdikcijai priskirtas bylas. Aukščiausiasis Teismas yra ir Estijos Konstitucinis Teismas.

Bylą kaip pirmosios instancijos teismas pirmiausia nagrinėja ir sprendimą priima apskrities teismas. Jeigu asmuo mano, kad pirmosios instancijos teismo sprendimas grindžiamas teisinės nuostatos pažeidimu, arba kad, atsižvelgiant į aplinkybes ir įrodymus, į kuriuos reikia atsižvelgti apeliaciniame procese, apeliaciniame procese reikia priimti kitokį sprendimą nei buvo priimtas pirmosios instancijos teisme, jis turi juridinę teisę teikti apeliacinį skundą aukštesnės instancijos, t. y. apygardos, teismui. Apygardos teismai yra antrosios instancijos teismai, todėl jie peržiūri apskričių ir administracinių teismų priimtus sprendimus – nagrinėja apeliacinius skundus ir apeliacinius skundus, kuriais apskundžiamos nutartys. Apygardos teismas civilines bylas sprendžia kaip kolegialus organas – apeliacinį skundą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Aukščiausiasis Teismas yra aukščiausia instancija. Aukščiausiasis Teismas kasacinių skundų pagrindu peržiūri apygardų teismų priimtus sprendimus civilinėse bylose ir nagrinėja apeliacinius skundus, kuriais apskundžiamos nutartys. Aukščiausiasis Teismas taip pat nagrinėja peticijas dėl galiojančių teismų sprendimų peržiūros, įstatymo nustatytais atvejais skiria tinkamos kompetencijos teismą bylai nagrinėti ir nagrinėja kitas įstatymu jo jurisdikcijai priskirtas bylas. Kasacija reiškia tai, kad, remiantis teisiniais klausimais, apskundžiama neįsigaliojusi teismo nutartis, o aukštesniosios instancijos teismo nutartis peržiūrima iš naujo nevertinant faktų. Teismų sprendimų peržiūra reiškia, kad, atsiradus naujų aplinkybių ir byloje dalyvaujantiems asmenims padavus prašymą, yra iš naujo įvertinami jau įsiteisėję sprendimai ir nutartys.

Apeliacinio proceso šalis gali apeliacine tvarka pateikti skundą Aukščiausiajam Teismui dėl apygardos teismo sprendimo, jeigu apygardos teismas iš esmės pažeidė proceso teisės normą arba neteisingai pritaikė materialinės teisės normą. Procese Aukščiausiajame Teisme byloje dalyvaujantis asmuo atlikti procesinius veiksmus ir teikti peticijas bei prašymus gali tik per advokatą. Aukščiausiajame Teisme nagrinėjant peticiją byloje dalyvaujantis asmuo atlikti procesinius veiksmus ir teikti peticijas bei prašymus gali pats arba tai daryti per advokatą. Aukščiausiasis Teismas priima nagrinėti kasacinį skundą, jeigu kasacinis skundas atitinka įstatyme nustatytus reikalavimus, buvo pateiktas laiku ir jeigu:

1. apygardos teismas savo sprendime akivaizdžiai neteisingai pritaikė materialinės teisės normą ir dėl tokios normos neteisingo taikymo galėjo būti priimtas neteisingas sprendimas;
2. priimdamas sprendimą apygardos teismas iš esmės pažeidė proceso teisės normą ir dėl to galėjo būti priimtas neteisingas sprendimas.

Be to, Aukščiausiasis Teismas priima bylą nagrinėti, jeigu kasacinio skundo išnagrinėjimas turėtų esminę reikšmę siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir formuoti vienodą teismų praktiką arba toliau plėtoti teisę.

2.2 Teritorinis teisingumas (byla teisinga miesto A ar miesto B teismui?)

Jurisdikcija yra asmens teisė ir pareiga naudotis savo procesinėmis teisėmis konkrečiame teisme. Jurisdikcija yra bendroji, pasirenkamoji arba išimtinė.

Pagal bendrąją jurisdikciją nustatomas teismas, kuriam galima pareikšti ieškinius asmeniui ir kuriame galima atlikti kitus procesinius veiksmus asmens atžvilgiu, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta, kad ieškinį pareikšti arba veiksmą atlikti galima kitame teisme.

Pagal pasirenkamąją jurisdikciją nustatomas kitas, ne bendrosios jurisdikcijos, teismas, kuriam taip pat galima pareikšti ieškinius asmeniui ir kuriame galima atlikti kitus procesinius veiksmus asmens atžvilgiu. Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, turtinis ieškinytis fiziniam asmeniui, vienodomis sąlygomis gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo ilgesniojo laikotarpio gyvenamoji vieta. Jeigu asmuo gyvena užsienio valstybėje, turtinis ieškinytis jam taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto, dėl kurio teikiamas reikalavimas, buvimo vieta, arba teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to asmens kito turto buvimo vieta.

Pagal išimtinę jurisdikciją nustatomas vienintelis teismas, į kurį galima kreiptis dėl civilinės bylos nagrinėjimo. Jurisdikcija bylose, kai paduodama peticija, yra išimtinė, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Išimtinę jurisdikciją galima nustatyti, pvz., pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą, juridinio asmens verslo vietą ir pan.

2.2.1 Bendroji teritorinio teisingumo taisyklė

Ieškinytis fiziniam asmeniui gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo gyvenamoji vieta, o ieškinytis juridiniam asmeniui – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to asmens registruota buveinė. Jeigu fizinio asmens gyvenamoji vieta nežinoma, ieškinytis tam asmeniui gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso

paskutinė žinoma asmens gyvenamoji vieta.

2.2.2 Bendrosios taisyklės išimtis

Ieškinyms užsienio valstybėje gyvenančiam Estijos Respublikos piliečiui, kuriam taikomas eksteritorialumas, arba užsienio valstybėje dirbančiam Estijos Respublikos piliečiui, kuris yra valstybės tarnautojas, gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso paskutinė minėto asmens gyvenamoji vieta Estijoje. Jeigu asmuo gyvenamosios vietos Estijoje neturėjo, ieškinį jam galima pareikšti Harju apskrities teisme (*Harju Maakohus*). Ieškinį Estijos Respublikai ar vietos valdžios institucijai galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atitinkamos valstybės arba vietos valdžios institucijos registruota buveinė. Jeigu valstybės valdžios institucijos negalima nustatyti, ieškinyms pareiškiamas Harju apskrities teisme. Jeigu negalima nustatyti vietos valdžios institucijos, ieškinyms pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso kaimo savivaldybės ar miesto valdžios buveinė.

Ieškovas taip pat gali pareikšti ieškinį Estijos Respublikai ir vietos valdžios institucijai teisme, kurio jurisdikcijai priklauso tokio ieškovo gyvenamoji vieta arba buveinė.

2.2.2.1 Kada galiu pasirinkti, į kurį teismą kreiptis: į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą) ar kitą teismą?

Istatymo nustatytais atvejais galima pasirinkti kitą, ne bendrosios jurisdikcijos, teismą, kuriame taip pat galima pareikšti ieškinius asmeniui ir kuriame galima atlikti kitus procesinius veiksmus asmens atžvilgiu.

- Jurisdikcija pagal gyvenamąją vietą – turinys ieškinyms fiziniam asmeniui taip pat gali būti pareikštas ir teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo gyvenamoji vieta, jeigu asmuo ten ilgesnį laikotarpį gyveno dėl darbo ar tarnybos santykių, studijų ar kitos panašios priežasties.
- Jurisdikcija pagal verslo vietą – ieškinyms, susijęs su ekonomine ar profesine atsakovo veikla, gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo verslo vieta.
- Jurisdikcija pagal juridinio asmens registruotą buveinę – narystės pagrindu sudarytas juridinis asmuo, įskaitant įmonę, arba jo narys, partneris ar akcininkas iš narystės ar akcijų paketo kylantį ieškinį juridinio asmens nariui, partneriui ar akcininkui gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso juridinio asmens registruota buveinė.
- Jurisdikcija pagal turto buvimo vietą – jeigu asmuo turi gyvenamąją vietą ar registruotą buveinę užsienio valstybėje, turinys ieškinyms jam gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto, dėl kurio teikiamas reikalavimas, buvimo vieta, arba teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to asmens kito turto buvimo vieta. Jeigu turtas įtrauktas į viešą registrą, ieškinyms gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso registro, į kurį įtrauktas turtas, vieta. Jeigu turinys reikalavimas reiškiamas pagal prievolių teisę, ieškinį galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso skolininko gyvenamoji vieta arba registruota buveinė. Jeigu reikalavimas užtikrinamas turto, ieškinį galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto buvimo vieta.
- Ieškinyms, kuriuo siekiama patenkinti reikalavimą, užtikrintą hipoteka arba nekilnojamojo turto įkeitimu, arba kitas panašų reikalavimą apimantis ieškinyms taip pat gali būti pareikštas turto buvimo vietos teisme, jeigu skolininkas yra registruoto turto, užtikrinto hipoteka arba nekilnojamojo turto įkeitimu, savininkas.
- Jurisdikcija ieškinininkui dėl buto nuosavybės – ieškinyms, nukreiptas prieš buto savininką, kylantis iš teisinio santykio, susijusio su buto nuosavybe, taip pat gali būti pateikiamas teismui, turinčiam jurisdikciją nekilnojamojo turto, kuris yra buto nuosavybės objektas, vietoje.
- Jurisdikcija pagal sutarties vykdymo vietą – ieškinyms, kylantis iš sutarties, arba ieškinyms, kuriuo siekiama nustatyti sutarties negaliojimą, taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieta, kurioje turi būti vykdoma ginčijama sutartinė prievolė. Kilnojamojo turto pardavimo sutarties atveju vieta, kurioje kilnojamas turtas buvo pristatytas arba turėjo būti pristatytas pirkėjui, o paslaugų teikimo sutarties atveju – vieta, kurioje buvo arba turėjo būti suteikta paslauga, laikoma prievolės įvykdymo vieta. Kitais atvejais prievolės įvykdymo vieta laikoma skolininko verslo vieta arba, jos nesant, skolininko gyvenamoji vieta arba registruota buveinė. Šios nuostatos taikomos, jeigu šalys nesusitarė kitaip.
- Jurisdikcija pagal vartotojo gyvenamąją vietą – ieškinį, kylantį iš sutarties ar santykių, nurodytų [Prievolių teisės įstatymo \(võlaõigusseadus\)](#) 35, 46, 52 straipsniuose, 208 straipsnio 4 dalyje, 379, 402 straipsniuose, 635 straipsnio 4 dalyje, 709, 734 ir 866 straipsnyje, arba ieškinį, kylantį iš kitos sutarties, sudarytos su įmone, Estijoje turinčia registruotą buveinę arba verslo vietą, vartotojas gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vartotojo gyvenamoji vieta. Minėtoji tvarka netaikoma ieškiniams, kylantiems iš vežimo sutarčių.

- Jurisdikcija ieškinīui, kylančiam iš draudimo sutarties, – poliso turėtojas, naudos gavėjas ar kitas asmuo, turintis teisę reikalauti, kad draudikas sumokėtų išmoką pagal draudimo sutartį, iš draudimo sutarties kylantį ieškinį draudikui taip pat gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso asmens gyvenamoji vieta arba registruota buveinė. Atsakomybės tretiesiems asmenims draudimo arba statybų, nekilnojamojo turto draudimo arba kilnojamojo turto kartu su statybomis ar nekilnojamoju turtu draudimo atveju ieškinį draudikui taip pat galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso veiksmo ar įvykio, kuriuo padaryta žala, vieta arba vieta, kurioje buvo padaryta žala.
- Jurisdikcija ieškinīui, kylančiam iš susitarimo dėl intelektinės nuosavybės teisių – ieškinys, kylantis iš susitarimo dėl autorinių teisių objekto, gretutinių teisių ar pramonės nuosavybės teisių perdavimo, arba iš licencinės sutarties, arba ieškinys dėl tokio susitarimo pripažinimo negaliojančiu taip pat gali būti pareikštas Harju apskrities teisme.
- Jurisdikcija pagal darbuotojo gyvenamąją arba darbo vietą – darbuotojas iš darbo sutarties kylantį ieškinį gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo gyvenamoji arba darbo vieta.
- Jurisdikcija ieškinīui dėl vekselio ar čekio – ieškinys dėl vekselio ar čekio taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vekselio ar čekio apmokėjimo vieta.
- Jurisdikcija ieškinīui dėl nusikaltimo padarytos žalos – ieškinys, kuriuo siekiama kompensacijos už nusikaltimo padarytą žalą, gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso veiksmo ar įvykio, kuriais padaryta žala, vieta arba vieta, kurioje buvo padaryta žala.
- Jurisdikcija ieškinīui dėl reikalavimo, susijusio su darbu jūroje, gelbėjimo darbais ar gelbėjimo sutartimi, – ieškinys dėl vieno ar kelių reikalavimų, susijusių su darbu jūroje ir nurodytų [Jūrų turto įstatyme](#) (*laeva asjaõigusseadus*), taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo laivo vieta arba laivo prirašymo uostas. Ieškinys, susijęs su gelbėjimo darbais arba gelbėjimo sutartimi, taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieta, kurioje buvo vykdomi gelbėjimo darbai.
- Jurisdikcija ieškinīui dėl palikimo padalijimo – ieškinys, kuriuo siekiama nustatyti paveldėjimo teisę, paveldėtojo reikalavimas palikimo valdytojui, reikalavimas, kylantis iš palikimo ar paveldėjimo sutarties, arba reikalavimas perduoti privalomą palikimo dalį arba padalyti palikimą taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso palikėjo gyvenamoji vieta jo mirties metu. Jeigu palikėjas buvo Estijos Respublikos pilietis, bet mirties metu Estijoje neturėjo gyvenamosios vietos, ieškinį taip pat galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso paskutinė palikėjo gyvenamoji vieta Estijoje. Jeigu palikėjas gyvenamosios vietos Estijoje neturėjo, ieškinį galima pareikšti Harju apskrities teisme (*Harju Maakohus*).
- Ieškinys bendraatsakoviams ir keli ieškiniai vienam atsakovui – ieškinį keletui atsakovų galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieno iš bendraatsakovių (ieškovo pasirinkimu) gyvenamoji vieta arba registruota buveinė. Jeigu planuojama tam pačiam atsakovui pareikšti kelis ieškinius dėl to paties fakto, visus ieškinius galima pareikšti teisme, kuriame būtų galima pareikšti ieškinį, susijusį su iš to paties fakto kylančiais vienu ar keliais reikalavimais.
- Jurisdikcija priešieškinīui ir trečiojo asmens ieškinys su nepriklausomu reikalavimu – priešieškinį galima pareikšti teisme, kuriame buvo pareikštas pradinis ieškinys, jeigu laikomasi priešieškinio pareiškimo sąlygų ir priešieškinīui netaikoma išimtinė jurisdikcija, ir jeigu nenustatyta, kad tokio pobūdžio bylas persvarsto tik tam tikras apskrities teismas. Tokia tvarka taikoma ir tais atvejais, kai pagal bendrąsias nuostatas priešieškinis turėtų būti pareikštas užsienio valstybės teisme.
- Trečiosios šalies ieškinys su nepriklausomu reikalavimu gali būti pareikštas teisme, nagrinėjančiame pagrindinį ieškinį.
- Jurisdikcija bankroto procese – ieškinys dėl skolininko, kuris yra fizinis asmuo, bankroto pareiškiamas teisme, kurio bendroji jurisdikcija taikoma skolininkui. Jeigu skolininko, kuris yra juridinis asmuo, registruota buveinė yra Harju apskrityje, ieškinys dėl bankroto pareiškiamas Harju apskrities teisme. Kitais atvejais ieškinys dėl skolininko, kuris yra juridinis asmuo, bankroto pareiškiamas Tartu apskrities teisme (*Tartu Maakohus*). Daroma prielaida, kad registruota buveinė, kuri registre nurodyta ne trumpiau kaip vienus metus iki ieškinio dėl bankroto pareiškimo, yra registruota skolininko buveinė, išskyrus atvejus, kai skolininko registruota buveinė yra kitur. Jeigu vienam skolininkui pareiškiamas keletas ieškinių dėl bankroto, jie sujungiami į vieną bylą, kurią nagrinėja teismas, kuriame buvo pareikštas pirmas ieškinys dėl bankroto. Jeigu bankroto byloje dėl skolininko, kuris yra juridinis asmuo, taip pat prašoma paskelbti partnerio arba nario, kuris atsako už juridinio asmens prievolių įvykdymą savo turtu, bankrotą, ieškinys dėl bankroto taip pat gali būti pareikštas teisme, kuris nagrinėja juridiniam asmeniui pareikštą ieškinį dėl bankroto. Su reikalavimų priimtinumais susiję ginčai, įskaitant pagal viešąją teisę reglamentuojamus reikalavimus, bankroto byloje priklauso ją nagrinėjančio apskrities teismo jurisdikcijai. Jeigu po to, kai buvo pareikštas ieškinys dėl bankroto, skolininkas miršta, byla dėl bankroto turto atsižvelgiant į skolininko palikimą bus toliau nagrinėjama teisme, kuriame ieškinys dėl bankroto buvo pareikštas pagal Bankroto įstatymo (*pankrotiseadus*) 4 straipsnio 2 dalį. Mirus skolininkui, ieškinys dėl bankroto turto atsižvelgiant į

skolininko palikimą pareiškiamas teisme pagal skolininko gyvenamąją vietą skolininko mirties metu. Ieškinyš dėl bankroto bylos arba bankroto turto pareiškiamas teisme, kuris paskelbė apie bankrotą.

Jeigu byla vienu metu priklauso kelių Estijos teismų jurisdikcijai, peticijos pateikėjas turi teisę pasirinkti teismą, kuriam pateikti peticiją. Tokiais atvejais bylą nagrinėja teismas, kuris pirmas gavo peticiją.

Jeigu ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta arba registruota buveinė, arba teisme, kuris turi išimtinę jurisdikciją, byla nagrinėjama teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta ar registruota buveinė arba vieta, pagal kurią nustatoma išimtinė jurisdikcija. Jeigu į to paties apskrities teismo teritorinę jurisdikciją, tačiau skirtingų teismo rūmų aptarnaujamose teritorijose, vis tiek patenka kelios vietos, pagal kurias nustatoma jurisdikcija, ieškovas pasirenka teismo rūmus, kuriuose bus nagrinėjama byla. Jeigu ieškovas jų nepasirenka, bylos nagrinėjimo vietą nustato teismas.

Tikslesnės teismų geografinės sritys ir paslaugų sritys nustatytos [Teismų įstatyme](#) (*kohtute seadus*).

2.2.2.2 Kada turiu kreiptis ne į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą), o į kitą teismą?

Įstatymuose nustatytais atvejais jurisdikcija yra išimtinė. Pagal išimtinę jurisdikciją nustatomas vienintelis teismas, į kurį galima kreiptis dėl civilinės bylos nagrinėjimo.

1) *Jurisdikcija pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą* – ieškinyš, kurio dalykai yra toliau nurodyti reikalavimai, pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta:

- reikalavimai, susiję su pripažinimu, kad esama su nekilnojamoju turto susijusių nuosavybės teisės, ribotos turtinės teisės ar kitos turtinės teisės suvaržymų, arba pripažinimu, kad tokių teisių ar suvaržymų nėra, arba reikalavimai, susiję su kitomis teisėmis dėl nekilnojamojo turto;
- nekilnojamojo turto ribų ar padalijimo nustatymas;
- nekilnojamojo turto valdymo apsauga;
- reikalavimai, susiję su turtine teise, kylančia iš buto nuosavybės;
- reikalavimai, susiję su privalomu nekilnojamojo turto perdavimo užtikrinimu;
- reikalavimai, kylantys iš išperkamosios nuomos ar komercinės išperkamosios nuomos sutarties dėl nekilnojamojo turto arba iš kitos sutarties dėl nekilnojamojo turto naudojimo pagal prievolių teisę, arba iš tokių sutarčių galiojimo.

Ieškinyš, susijęs su nekilnojamojo turto servitutu, nekilnojamojo turto įkeitimu arba pirmumo teise įsigyti, pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso servitutu suvaržyto arba įkeisto nekilnojamojo turto buvimo vieta.

2) *Reikalavimas nutraukti standartinių sąlygų taikymą* – ieškinyš, kuriuo siekiama nutraukti nesąžiningos standartinės sąlygos taikymą arba nutraukti ir atšaukti asmens, rekomenduojančio taikyti sąlygą, rekomendaciją (Prievolių teisės įstatymo 45 straipsnis), pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo verslo vieta, arba, jeigu jos nėra, teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta arba registruota buveinė. Jeigu atsakovas Estijoje neturi verslo vietos, gyvenamosios vietos ar registruotos buveinės, ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio teritorinėje jurisdikcijoje buvo taikoma standartinė sąlyga.

3) *Jurisdikcija bylai, kurioje panaikinamas įstaigos ar juridinio asmens sprendimas arba nustatoma, kad jis negalioja*, – ieškinyš, kuriuo siekiama panaikinti įstaigos ar juridinio asmens sprendimą arba nustatyti, kad jis negalioja, pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso juridinio asmens registruota buveinė.

4) *Jurisdikcija santuokos bylose*

Santuokos bylos laikomos civilinėmis bylomis, kuriose nagrinėjami ieškiniai, kurių dalykas yra:

- santuokos nutraukimas;
- santuokos pripažinimas negaliojančiu;
- santuokos sudarymo arba nesudarymo nustatymas;
- bendro turto padalijimas arba kiti reikalavimai, susiję su turtingais santuoktinių santykiais;
- kiti iš santuokos kylantys vieno sutuoktinio reikalavimai kitam.

Estijos teismas kompetentingas nagrinėti santuokos bylą, jeigu:

- bent vienas iš sutuoktinių yra Estijos Respublikos pilietis arba buvo jos pilietis santuokos sudarymo metu;
- abiejų sutuoktinių gyvenamosios vietos yra Estijoje;
- vieno sutuoktinio gyvenamoji vieta yra Estijoje, išskyrus atvejus, kai sprendimas, kuris būtų priimtas, akivaizdžiai nebūtų pripažintas nė vieno sutuoktinio pilietybės šalyse.

Santuokos byloje, kurią planuojama nagrinėti Estijos teisme, ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta, o jeigu jos nėra – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta. Jeigu atsakovo gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso bylos šalių bendro nepilnamečio vaiko gyvenamoji vieta, o jeigu bendro nepilnamečio vaiko nėra – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

Jeigu dingusio asmens, kuris pripažintas dingusiu be žinios, turtui skirtas valdytojas arba jeigu asmeniui dėl jo riboto veiksnio skirtas globėjas, arba jeigu asmuo nuteistas laisvės atėmimo bausme, skyrybų ieškinį tokiam asmeniui galima pareikšti ir teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

5) *Jurisdikcija tėvystės nustatymui ir išlaikymui* – tėvystės nustatymo byla yra civilinė byla, joje nagrinėjamas ieškinyš, kuriuo siekiama nustatyti tėvystę, arba ginčijamas įrašas apie tėvą vaiko gimimo liudijime arba gyventojų registre. Estijos teismas gali nagrinėti tėvystės nustatymo bylą, jeigu bent viena iš bylos šalių turi Estijos Respublikos pilietybę arba bent vienos iš bylos šalių gyvenamoji vieta yra Estijoje. Jeigu tėvystės nustatymo bylą nagrinėja Estijos teismas, ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vaiko gyvenamoji vieta. Jeigu vaiko gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta. Jeigu atsakovo gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinyš pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

Šios nuostatos taip pat taikomos išlaikymo byloms. Išlaikymo byla yra civilinė byla, kurioje nagrinėjamas ieškinyš dėl:

- vieno iš tėvų vykdytinos įstatyme nustatytos pareigos išlaikyti nepilnametį vaiką;
- tėvų tarpusavio išlaikymo pareigos vykdymo;
- sutuoktinių tarpusavio išlaikymo pareigos vykdymo;
- kitos įstatyme nustatytos išlaikymo pareigos vykdymo.

6. *Jurisdikcija bylose, kai paduodama peticija*

Jurisdikcija bylose, kai paduodama peticija, yra išimtinė, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip.

Pagreitinta mokėjimo įsakymo išdavimo procedūra – pagal pagreintą mokėjimo įsakymo išdavimo procedūrą nagrinėjamas bylas, išskyrus bylas dėl Europos mokėjimo įsakymo, pradėtas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1896/2006, nustatantį Europos mokėjimo procedūrą (OL L 399, 2006 12 30, p. 1–32), sprendžia Pernu apskrities teismo Hapsalu teismo rūmų mokėjimo įsakymų skyrius (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Kad būtų taikoma pagreitinta mokėjimo įsakymo išdavimo procedūra, kai reikalaujama teikti išlaikymą arba sumokėti skolą, interneto svetainėje <https://www.e-toimik.ee/> galima susisiekti su apskrities teismo mokėjimo įsakymų skyriumi. Pagreitinta mokėjimo įsakymo išdavimo procedūra netaikoma ieškiniams, kurių vertė viršija 8 000 EUR (reikalavimai sumokėti skolą). Ši suma apima ir pagrindinį reikalavimą ir papildomą reikalavimą. Panašiai pagreitinta procedūra netaikoma, jeigu prašomas išlaikymas pusantro karto viršija minimalią išlaikymo sumą, nurodytą *Šeimos įstatymo* (*perekonnaseadus*) 101 straipsnio 3 dalyje. Pagreitinta mokėjimo įsakymo išdavimo procedūra netaikoma, jeigu skolininkas nėra nurodytas vaiko gimimo liudijime kaip vienas iš to vaiko tėvų.

Asmens paskelbimas mirusiu ir mirties laiko nustatymas – Estijos teismas gali paskelbti asmenį mirusiu ir nustatyti jo mirties laiką, jeigu:

1. paskutinės informacijos apie dingusį asmenį sužinojimo momentu jis buvo Estijos pilietis arba tuo metu jo gyvenamoji vieta buvo Estijoje;
2. Estijos teismas turi kitų teisinių interesų asmenį paskelbti mirusiu ar nustatyti jo mirties laiką.

Peticija dėl asmens paskelbimo mirusiu ir jo mirties laiko nustatymo teikiama dingusio asmens paskutinės gyvenamosios vietos teismui. Jeigu asmens dingimas susijęs su Estijoje registruoto laivo sudužimu, peticija teikiama laivo prirašymo uosto vietos teismui. Kitais atvejais peticija dėl asmens paskelbimo mirusiu ar jo mirties laiko nustatymo teikiama peticijos pateikėjo gyvenamosios vietos arba registruotos buveinės vietos teismui. Jeigu

peticijos pateikėjo gyvenamoji vieta arba registruota buveinė yra ne Estijoje, peticija teikiama Harju apskrities teismui. Peticija dėl mirties laiko pakeitimo ar mirties paskelbimo panaikinimo pateikiama teismui, kuris nustatė mirties laiką arba paskelbė asmenį mirusiu.

Globos bylos – tai bylos, susijusios su asmens globėjo paskyrimu arba kitais su globa susijusiais klausimais. Estijos teismas kompetentingas nagrinėti globos bylą, jeigu:

1. asmuo, kuriam reikalinga globa, arba globojamas asmuo yra Estijos Respublikos pilietis arba jo gyvenamoji vieta yra Estijoje;
2. asmeniui, kuriam reikalinga globa, arba globojamam asmeniui reikalinga Estijos teismo apsauga dėl kitos priežasties, įskaitant atvejus, kai asmens turtas yra Estijoje.

Nėra reikalo skirti globėją Estijoje, jeigu Estijos teismas ir užsienio valstybės teismas turi vienodą kompetenciją paskirti globą ir globėjas jau buvo paskirtas užsienio valstybėje arba užsienio teismas nagrinėja bylą dėl globos paskyrimo, jeigu galima daryti prielaidą, kad toks užsienio teismo sprendimas yra pripažįstamas Estijoje ir globėjo nepaskyrimas Estijoje atitinka asmens, kuriam reikalinga globa, interesus.

Globos bylą nagrinėja asmens, kuriam reikalinga globa, gyvenamosios vietos teismas. Bylą dėl negimusio vaiko globėjo paskyrimo nagrinėja motinos gyvenamosios vietos teismas. Jeigu siekiama, kad globa būtų nustatyta broliams ir seserims, kurių gyvenimo arba buvimo vieta priklauso kelių teismų teritorinei jurisdikcijai, globėją skiria jauniausio vaiko gyvenamosios vietos teismas. Jeigu tokiu atveju globos byla jau nagrinėjama teisme, sprendimą dėl globos priima tas teismas. Jeigu asmuo, kuriam reikalinga globa, neturi gyvenamosios vietos Estijoje arba jeigu negalima nustatyti gyvenamosios vietos, bylą gali nagrinėti teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje yra asmuo arba jo turtas, kuriuos reikia apsaugoti, arba Harju apskrities teismas. Su globojamu asmeniu ar jo turtu susijusius klausimus sprendžia globėją paskyręs teismas. Esant pakankamam pagrindui, tokius klausimus taip pat gali nagrinėti globojamo asmens gyvenamosios vietos teismas arba tokio asmens turto vietos teismas.

Asmens įkurdinimas uždaroje institucijoje – bylas dėl asmens įkurdinimo uždaroje institucijoje nagrinėja to asmens globėją paskyręs teismas arba teismas, nagrinėjantis bylą dėl globos. Kitais atvejais tokias bylas nagrinėja teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje yra uždara institucija. Bylą taip pat gali nagrinėti teismas, kuris taikė laikinąją teisinę apsaugą.

Nagrinėdamas bylą laikinąją teisinę apsaugą gali taikyti bet kuris teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje atitinkama priemonė turi būti taikoma. Kitus su asmens įkurdinimu uždaroje institucijoje susijusius klausimus, įskaitant asmens įkurdinimo uždaroje institucijoje sustabdymo arba nutraukimo klausimus ir įkurdinimo laikotarpio keitimo klausimus nagrinėja teismas, kuris priėmė sprendimą dėl asmens įkurdinimo uždaroje institucijoje.

Dingusio be žinios asmens turto valdytojo paskyrimas – bylą dėl dingusio be žinios asmens turto valdytojo paskyrimo nagrinėja dingusio be žinios asmens gyvenamosios vietos teismas. Jeigu dingęs be žinios asmuo neturi gyvenamosios vietos Estijoje, bylą dėl dingusio be žinios asmens turto valdytojo paskyrimo nagrinėja turto, kurio valdytoją prašoma paskirti, buvimo vietos teismas. Kitus su dingusio be žinios asmens turto valdytojo paskyrimu susijusius klausimus, įskaitant valdymo nutraukimo ir administratoriaus bei jo pareigų keitimo klausimus, nagrinėja administratorių paskyręs teismas.

Įvaikinimas – bylą dėl įvaikinimo gali nagrinėti Estijos teismas, jeigu įtėvis, vienas iš įsivaikinti ketinančių sutuoktinių arba vaikas yra Estijos Respublikos pilietis arba Estijoje yra įtėvio, vieno iš įsivaikinti ketinančių sutuoktinių arba vaiko gyvenamoji vieta. Peticija dėl įvaikinimo teikiama įvaikio gyvenamosios vietos teismui. Jeigu įvaikis neturi gyvenamosios vietos Estijoje, peticija teikiama Harju apskrities teismui. Bylą dėl įvaikinimo paskelbimo negaliojančiu nagrinėja sprendimą dėl įvaikinimo priėmęs teismas.

Nepilnamečio visiško teisinio veiksnio apimtį išplėtimas – bylą dėl nepilnamečio visiško teisinio veiksnio apimtį išplėtimo gali nagrinėti Estijos teismas, jeigu nepilnamečis yra Estijos Respublikos pilietis arba Estijoje yra jo gyvenamoji vieta. Peticija dėl nepilnamečio visiško teisinio veiksnio apimtį išplėtimo arba peticija dėl sprendimo išplėsti nepilnamečio visiško veiksnio apimtį panaikinimo teikiama nepilnamečio gyvenamosios vietos teismui. Jeigu nepilnamečis neturi gyvenamosios vietos Estijoje, peticija teikiama Harju apskrities teismui.

Tėvystės nustatymas ir įrašo apie vieną iš tėvų po asmens mirties ginčijimas – jeigu asmuo siekia, kad būtų

nustatytas tėvystės ryšys tarp jo ir mirusio asmens, arba asmuo ginčija visus įrašus apie tėvą vaiko gimimo registravimo informacijoje arba gyventojų registre po asmens, kuris nurodytas kaip tėvas vaiko gimimo registravimo informacijoje ir gyventojų registre, mirties, atitinkama petitija teikiama asmens, kurio tėvystę prašoma nustatyti arba su kuriuo susijęs įrašas gimimo registravimo informacijoje arba gyventojų registre yra ginčijamas, paskutinės gyvenamosios vietos teismui. Jeigu paskutinė žinoma asmens gyvenamoji vieta buvo ne Estijoje arba jo gyvenamoji vieta nežinoma, petitija teikiama Harju apskrities teismui.

Kitos šeimos bylos, kai pateikiama petitija – nuostatos dėl globos bylų taikomos kitoms šeimos byloms, kai pateikiama petitija, jeigu kitaip nenumato įstatymas arba kitoks sprendimas nėra būtinas atsižvelgiant į bylos pobūdį. Su sutuoktinių arba santuoką nutraukusių sutuoktinių teisiniais santykiais susijusių bylų, kai teikiama petitija, nagrinėja teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje yra bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta arba paskutinė bendra sutuoktinių gyvenamoji vieta. Jeigu sutuoktiniai neturi bendros gyvenamosios vietos Estijoje arba jeigu nei vienas iš sutuoktinių šiuo metu neturi gyvenamosios vietos paskutinės jų bendros gyvenamosios vietos teismo jurisdikcijoje, bylą nagrinėja sutuoktinio, kurio teisės prašoma priimti nutartimi būtų apribotos, gyvenamosios vietos teismas. Jeigu to sutuoktinio gyvenamoji vieta yra ne Estijoje arba gyvenamoji vieta negali būti nustatyta, bylą nagrinėja petitijos pateikėjo gyvenamosios vietos teismas. Jeigu negalima nustatyti jurisdikciją turinčio teismo, byla nagrinėjama Harju apskrities teisme. Nagrinėdamas šeimos bylą, kai teikiama petitija, laikinąją teisinę apsaugą gali taikyti bet kuris teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje atitinkama priemonė turi būti taikoma.

Palikimo valdymo priemonių taikymas – Estijos teismas gali taikyti Estijoje esančio palikimo valdymo priemones, nepriklausomai nuo valstybės, kurios teisė taikoma paveldėjimui, ir valstybės, kurios valdžios institucija ar pareigūnas pagal bendrosios jurisdikcijos taisykles yra kompetentingas nagrinėti bylą dėl palikimo. Palikimo valdymo priemones taiko paveldėjimo atsiradimo vietos teismas. Jeigu paveldėjimo procedūra vyksta užsienio valstybėje, o palikimas yra Estijoje, palikimo valdymo priemones gali taikyti palikimo buvimo vietos teismas.

Jurisdikcija byloms dėl reikalavimų – petitija dėl vertybinio popieriaus paskelbimo negaliojančiu teikiama vertybinio popieriaus išpirkimo vietos teismui, o jeigu išpirkimo vietos nėra, petitija teikiama laikantis bendrosios jurisdikcijos taisyklių, taikomų vertybinių popierių emitentui. Petitiją dėl bylos dėl reikalavimo atimti nekilnojamojo turto savininko teises išskėlimo nekilnojamojo turto valdytojas, vadovaudamasis [Nuosavybės teisės įstatymo \(asjaõigusseadus\)](#) 124 straipsniu, teikia teismui, kurio teritorinėje jurisdikcijoje yra nekilnojamasis turtas. [Jūrinio turto įstatymo](#) 13 straipsnyje numatytu atveju teisių turėtojas teikia Harju apskrities teismui petitiją dėl bylos dėl reikalavimų atimti laivo savininko teises, išskėlimo. Petitiją dėl bylos dėl reikalavimo atimti nežinomo hipotekos kreditoriaus teises išskėlimo ([Nuosavybės teisės įstatymo](#) 331 straipsnis) įkeisto nekilnojamojo turto savininkas teikia teismui, kurio teritorinėje jurisdikcijoje yra įkeistas nekilnojamasis turtas. Petitiją dėl nežinomo jūrinio turto hipotekos kreditoriaus arba įkaito turėtojo teisių atėmimo Harju apskrities teismui teikia įkeisto laivo savininkas arba įkeisto daikto savininkas, kai daiktas įkeistas registruotu kilnojamojo turto užstatu, pagal [Jūrinio turto įstatymo](#) 59 straipsnį.

Jurisdikcija bylose, kai pateikiama petitija, susijusiose su privatinės teisės reglamentuojamais juridiniais asmenimis – bylos, išskyrus bylas dėl registracijos, kai pateikiama petitija, susijusios su įmonės, ne pelno asociacijų ir fondų veikla, įskaitant bylas dėl valdybos arba stebėtojų tarybos pakaitinio nario, auditoriaus, specialaus audito auditoriaus ir likvidatoriaus paskyrimo, taip pat bylas, susijusias su kompensacijos įmonės partneriams ir akcininkams sumos nustatymu, nagrinėja juridinio asmens registruotos buveinės arba užsienio įmonės filialo vietos teismas.

Buto nuosavybės ir bendros nuosavybės bylos – byla, kai pateikiama petitija, susijusi su buto nuosavybe ar bendra nuosavybe, nagrinėjama nekilnojamojo turto buvimo vietos teisme.

Bylos dėl prieigos prie viešojo kelio ir leidimo įrengti žemės gerinimo sistemų dirbtinius rezervuarus, taip pat atlikti su komunalinėmis paslaugomis susijusius darbus – tokias bylas nagrinėja nekilnojamojo turto, iš kurio prieigos prie viešojo kelio prašoma, arba kuriam prašoma įrengti žemės gerinimo sistemos dirbtinį rezervuarą, arba ant kurio yra komunaliniai įrenginiai, vietos teismas.

Bylos dėl užsienio valstybių teismų sprendimų pripažinimo, jų paskelbimo vykdytiniais ir jų vykdymo – petitija dėl užsienio valstybės teismo sprendimo pripažinimo ir jų paskelbimo vykdytiniais, petitija dėl atsisakymo pripažinti arba vykdyti, arba sustabdyti vykdymą ar kita petitija vykdymo procese teikiama pagal skolininko gyvenamąją vietą arba registruotą buveinę arba teismui, kurio teritorinėje jurisdikcijoje prašoma užtikrinti vykdymo procesą, jeigu kitaip nenumato įstatymas arba tarptautinis susitarimas.

Bylos dėl po taikinimo procedūros sudarytos taikos sutarties paskelbimo vykdytina – po taikinimo procedūros sudarytą taikos sutartį, nurodytą [Taikinimo įstatymo](#) (*lepitusseadus*) 14 straipsnio 1 dalyje, vykdytina paskelbia teismas, kurio teritorinėje jurisdikcijoje vyko taikinimo procedūra.

Bylos dėl arbitražo teismų sprendimų pripažinimo ir jų paskelbimo vykdytinais – peticijos dėl Estijoje priimtų arbitražo teismų sprendimų arba užsienio valstybių arbitražo teismų sprendimų pripažinimo ir jų paskelbimo vykdytinais ir peticijos dėl atsisakymo tokius sprendimus pripažinti arba vykdyti teikiamos Parnu apskrities teismui (*Pärnu Maakohus*). Peticija dėl užsienio valstybės arbitražo teismo sprendimo vykdymo sustabdymo arba kita peticija vykdymo procese teikiama pagal skolininko gyvenamąją vietą arba registruotą buveinę arba teismui, kurio teritorinėje jurisdikcijoje prašoma užtikrinti vykdymo procesą, jeigu kitaip nenumato įstatymas arba tarptautinis susitarimas. Jeigu viena iš arbitražo procese nagrinėjamo susitarimo šalių yra vartotojas, peticija dėl arbitražo sprendimo pripažinimo ir paskelbimo vykdytinu arba peticija dėl atsisakymo pripažinti arbitražo sprendimą arba paskelbti jį vykdytinu teikiama teismui, kurio teritorinėje jurisdikcijoje yra arbitražo proceso vieta.

Bylos dėl peticijų nagrinėjamos teismo rūmuose, kurių teritorinei jurisdikcijai priklauso vieta, pagal kurią nustatoma jurisdikcija. Jeigu į to paties apskrities teismo teritorinę jurisdikciją, tačiau skirtingų teismo rūmų aptarnaujamose teritorijose, patenka skirtingos vietos, pagal kurias nustatoma jurisdikcija, bylos nagrinėjimo vietą nustato teismas.

Tikslesnės teismų geografinės sritys ir paslaugų sritys nustatytos [Teismų įstatyme](#).

2.2.2.3 Ar šalys gali pasirinkti teismą, kuris paprastai nebūtų kompetentingas nagrinėti bylą?

Teismas taip pat gali nagrinėti bylą pagal jurisdikciją tais atvejais, kai šio teismo jurisdikcija nustatyta šalių susitarimu ir ginčas yra susijęs su abiejų šalių ekonomine ar profesine veikla arba ginčas yra susijęs su vienos iš šalių ekonomine ar profesine veikla, o kita šalis yra valstybė, vietos valdžios institucija ar kitas viešosios teisės reglamentuojamas juridinis asmuo, arba jeigu abi šalys yra viešosios teisės reglamentuojami juridiniai asmenys.

Susitarimą dėl jurisdikcijos taip pat galima sudaryti, jeigu vienos arba abiejų šalių gyvenamoji vieta arba registruota buveinė yra ne Estijoje.

Neatsižvelgiant į tai, kas išdėstyta anksčiau, susitarimas dėl jurisdikcijos taip pat taikomas, jeigu:

1. toks susitarimas sudarytas gilus ginčui;
2. dėl jurisdikcijos susitarta tuo atveju, kai atsakovas įsikuria užsienio valstybėje, perkelia į ją verslo vietą arba savo registruotą buveinę po susitarimo sudarymo, arba jeigu ieškinio pareiškimo momentu atsakovo gyvenamoji, verslo arba registruotos buveinės vieta yra nežinoma.

Susitarimu nustatyta jurisdikcija yra išimtinė jurisdikcija, nebent šalys susitarė kitaip.

Pirmosios instancijos teismas gali nutartimi perduoti bylą nagrinėti kitam pirmosios instancijos teismui, jeigu iki pirmojo teismo posėdžio arba iki pozicijų pateikimo laikotarpio pabaigos, jei byla nagrinėjama rašytinio proceso tvarka, šalys pateikia bendrą peticiją to prašydamos.

3 Kai byla teisinga specializuotiems teismams, kaip sužinoti, į kurį teismą reikėtų kreiptis?

Estijoje nėra specializuotų teismų.

Susijusios nuorodos

[Teismų sistema](#)

■ Paskutinis naujinimas: 09/01/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos

arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.